

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq ediram»

Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra edən:
döş. Z.İ. Məmmədov:

"07" fevral -2025

Fənn sillabusu

İxtisas: Əlavə qrup

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İnformatika-- 050701

Kodu: İPF-B05

Tədris ili: II (2024-2025), II semestr

Tədris yükü: Cəmi: 75 saat (45 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Vəzifəsi, adı, atasının adı, soyadı: b/m. Nadir Hüseyn oğlu Ələskərov

Məsləhət saati: II gün saat 15-⁵⁰ – 17²⁵

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli 170 a

E-mail ünvanı: nadir.alaskarov@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vasitələri:

Əsas

1. "İnformatika" Dərslik. S.Q. Kerimov, S.B. Həbibullayev, T.İ. İbrahimzadə. Bakı 2011
2. "İnformatika" Ə.M. Salımanova, M.Ə. Abbasova, BAKI - 2015
3. "İnformatika üzrə praktikum" Dərs vəsaiti. N. Cəfərov, N. Rəhimova. Bakı 2003
4. "İnformatika və kompüterləşmənin əsasları" Ə. Abbasov, M. Əlizadə, E. Seyidzadə. Bakı 2009

Əlavə

5. N. Allahverdiyeva, M. Namazov. "Kompüter informasiya kommunikasiya texnologiyaları" Bakı-2012

IV. Prerekvizitlər: Bu gün informasiya cəmiyyətinə keçid şəraitində Azərbaycan təhsil sisteminin qarşısında duran ən əsas vəzifələrdən biri kimi innovasiya texnologiyalarını dərinlən bilən, onları öz işinə tətbiq etməyi bacaran və yeni iqtisadi münasibətlər şəraitində əmək bazasının tələblərini ödəyə biləcək mürəkkəb iqtisadi münasibətlər şəraitində rəqabətə davamlı kadrların – şəxsiyyətlərin yetişdirilməsidir.

V. Korekvizitlər: Müstəqil və qrup şəklində fəaliyyət göstərmək bacarıqlarına yiyələnmək; Zəruri informasiyanı axtarıb tapmaq və ondan sistemləşdirilmiş formada istifadə etmək;

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Müasir dövrdə elmi-tərəqqinin əsas istiqamətlərində biri istehsalat və qeyri-istehsalat sahələrinin kompüterləşdirilməsi və cəmiyyətin informasiyalıdırılmasıdır. Hal-hazırda tələbələrimizin böyük bir informasiya texnologiyalarını, kompüterin arxitekturası, informasiya proseslərində istifadə olunan əsas və əlavə qurğular, tətbiq edilən müxtəlif proqram komponentlərin növlərini, internet və kompüter səbəksini kifayət qədər mənimsəməkdir.

Tələbələr bu kursu mənimsəməklə informasiya texnologiyalarının əsas anlayışları ilə tanış olacaq, hesablama texnikasında istifadə olunan say sistemləri və alqoritmləşdirmə prinsiplərini öyrənəcəkdir, kompüterlərin yaranma tarixi və onların arxitekturası, həmçinin əsas və əlavə qurğular haqqında məlumatları əldə edəcəkdir. Proqramların növlərini və hansı məqsədlərə xidmət etdiyini biləcəkdir. Bununla yanaşı kursun yekununda tələbənin əldə etdiyi biliklərdən magistratura səviyyəsinə qəbulun 1-ci mərhələsində istifadə ediləcək.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin bilivi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 ballı tələbə semestr ərzində, 50 ballı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 30 bal kollokviuma görə, 20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarı nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli, tam açıqlayır;
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini əsaslandırır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırır bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsaslandırılmışdır;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırır bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. **Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanqədərki ballar əsasında)**

91-100 bal - əla (A)

81-90 bal - çox yaxşı (B)

71-80 bal - yaxşı (C)

61-70 bal - kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı - qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməyəcək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə – 45 saat, seminar – 30 saat, Cəmi 75 – saat.

Mühazirə mövzuları			
S/s	Mövzunun adı və məzmunu	Saat	Tarix
1.	İnformatika haqqında ümumi məlumat 1. İnformatika-fənninin mahiyyəti və fənninin predmeti; 2. "İnformatika" anlayışı və informatika.	2	
2.	İnformatika – tədqiqat obyekti Plan: 1. İnformatikanın xassələri, formaları, növləri və təqdimolunma üsulları; 2. İnformatika prosesləri və informatika mühafizəsi.	2	
3.	İnformatikanın hesablanması Plan: 1. İnformatikanın miqdarının ölçü vahidləri və informatikanın kodlaşdırılması; 2. Məqsətsiz və məqsətli say sistemləri.	2	
4.	Ədədlərin bir say sistemindən digərinə keçirilməsi Plan: 1. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə keçirilməsi. 2. Məqsətsiz say sistemləri üzərində hesablamalar.	2	
5.	İnformatika emalı texnikasının tarixi Plan: 1. İnformatika cəmiyyəti; 2. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi.	2	
6.	Elektron hesablama maşınları (EHM) Plan: 1. EHM-lərin nəsilləri; 2. EHM-in arxitekturası və ümumi quruluş prinsipi.	2	
7.	Fərdi kompüterlər Plan: 1. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları və iş prinsipi; 2. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları.	2	
8.	Kompüterlərin təsnifatı Plan: 1. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı. 2. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri	2	
9.	Yaddaş və periferiya qurğuları Plan: 1. Daxili və xarici yaddaş qurğuları; 2. Periferiya (əlavə) qurğular.	2	
10.	Alqoritm əsasları Plan: 1. Alqoritm anlayışı və xassələri; 2. Alqoritm təsvir üsulları. 3. Alqoritm tipləri;	2	

11.	Sistem program təminatı Plan: 1. Sistem program təminatı.	2	
12.	Tətbiqi və instrumental program təminatı Plan: 1. Tətbiqi program təminatı; 2. Instrumental program təminatı.	2	
13.	Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı Plan: 1. Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı.	2	
14.	Əməliyyat sistemlərinin işlənməsi Plan: 1. Əməliyyat sistemləri ailəsi; 2. Əməliyyat sistemlərinin funksional imkanları.	2	
15.	Fayl, qovluq və disk sistemləri Plan: 1. Fayl anlayışı, onun genişlənmələri və xassələri; 2. Qovluq və fayl sistemləri.	2	
16.	Windows əməliyyat sisteminin inkişaf tarixi Plan: 1. Windows əməliyyat sisteminin inkişaf tarixi.	2	
17.	Windows əməliyyat sistemindən istifadə Plan: 1. Windows-un istifadəçi qrafik interfeysi; 2. Windows əməliyyat sisteminde program və faylların axtarışı.	2	
18.	Mətn və cədvəl prosessorları Plan: 1. Mətn prosessorları: Word; 2. Cədvəl prosessorları: Excel.	2	
19.	Kompüter qrafikasının əsasları Plan: 1. Rəstr qrafika; 2. Vektor və üçölçülü qrafika.	2	
20.	Kompüter şəbəkələri, onların təyinatı və təsnifatı Plan: 1. Kompüter şəbəkələri, onların təyinatı və təsnifatı;	2	
21.	Lokal kompüter şəbəkələri Plan: 1. Lokal şəbəkələrin topologiyaları 2. Şəbəkə texnologiyaları və OSI-modeli	2	
22.	İnternet qlobal kompüter şəbəkəsi Plan: 1. İnternet şəbəkəsinin inkişaf tarixi və əsas xüsusiyyətləri 2. İnternetdə axtarış sistemləri.	2	
23.	Sosial şəbəkələr Plan: 1. Sosial şəbəkələr.	1	
Cəmi:		45	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- İnformasiya texnologiyalarının fənn ilə əlaqələndirmək;
- İnformasiya kommunikasiya texnologiyalarından istifadə edərək informatika

dersinde bilik və bacarıqlara yiyələnmək.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri

- Informasiya kommunikasiya texnologiyaların əsas anlayışları ilə tanış olacaqlar
- Hesablama texnikasında istifadə olunan say sistemləri və alqoritmləşdirmə prinsiplərini öyrənəcəklər,
- Kompüterlərin yaranma tarixi və onların arxitekturasını araşdıracaqlar
- Əməliyyat sistemləri ilə işləməyi öyrənəcəklər.
- Əsas və əlavə qurğular tanıyacaqlar.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Fənnin kollokvium sualları:

Birinci kollokvium sualları.

1. İnformatika haqqında ümumi məlumat;
2. "Informasiya" anlayışı və informatika;
3. İnformasiyanın xassələri
4. İnformasiyanın mövcud olma formaları
5. İnformasiyanın növləri və təqdim olunma üsulları;
6. İnformasiya prosesləri
7. İnformasiyanın mühafizəsi;
8. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri
9. İnformasiyanın kodlaşdırılması;
10. Say sistemləri;
11. Mövqeli say sistemləri
12. Mövqəsiz say sistemləri
13. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi;
14. İnformasiya cəmiyyəti;
15. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi;

İkinci kollekvium sualları

1. EHM-lərin nəsilləri;
2. EHM-in arxitekturası
3. EHM-in ümumi quruluş prinsipi.
4. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları
5. Fərdi kompüterlərin iş prinsipi;
6. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları;
7. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı.
8. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri
9. Daxili yaddaş qurğuları
10. Xarici yaddaş qurğuları;
11. Periferiya (əlavə) qurğular.

12. Alqoritm anlayışı və xassələri
13. Alqoritm təsvir üsulları və tipləri
14. Sistem program təminatı
15. Tətbiqi program təminatı və instrumental program təminatı

XV. Fənnin imtahan sualları:

I blok

1. İnformatika haqqında ümumi məlumat;
2. "İnformasiya" anlayışı və informatika;
3. İnformasiyanın xassələri
4. İnformasiyanın mövcud olma formaları
5. İnformasiyanın növləri və təqdim olunma üsulları;
6. İnformasiya prosesləri
7. İnformasiyanın mühafizəsi;
8. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri
9. İnformasiyanın kodlaşdırılması;
10. Say sistemləri;
11. Mövqəli say sistemləri
12. Mövqəsiz say sistemləri
13. Ədədlərin bir say sistemindən digərinə çevrilməsi;
14. İnformasiya cəmiyyəti;
15. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi;

II blok

16. EHM-lərin nəsilləri;
17. EHM-in arxitekturası
18. EHM-in ümumi quruluş prinsipi.
19. Fərdi kompüterin əsas xarakteristikaları
20. Fərdi kompüterlərin iş prinsipi;
21. Fərdi kompüterlərin əsas qurğuları;
22. Kompüterlərin təsnifatı;
23. Kompüterlərin ölçülərinə görə təsnifatı.
24. Fərdi kompüterin əsas təsnifat növləri
25. Daxili yaddaş qurğuları
26. Xarici yaddaş qurğuları;
27. Periferiya (əlavə) qurğular.

III blok

28. Alqoritm anlayışı və alqoritm xassələri;
29. Alqoritm təsvir üsulları və tipləri;
30. Sistem program təminatı;
31. Tətbiqi program təminatı və instrumental program təminatı.
32. Əməliyyat sistemi anlayışı və təsnifatı;
33. Əməliyyat sistemləri ailəsi;
34. Əməliyyat sistemlərinin funksional imkanları;
35. Fayl anlayışı, onun genişlənmələri və xassələri;
36. Qovluq və fayl sistemləri;

IV blok

37. Windows emaliyyat sisteminin inkişaf tarixi;
38. Windows-un istifadəçi qrafik interfeysi;
39. Windows emaliyyat sisteminde proqram və faylların axtarışı;
40. Mətn prosessorları: Word;
41. Cədvəl prosessorları: Excel;
42. Rəstr qrafika;
43. Vektor və üçölçülü qrafika;

V blok

44. Kompüter şəbəkələri
45. Kompüter şəbəkələrinin təyinatı və təsnifatı;
46. Lokal şəbəkələrin topologiyaları;
47. Şəbəkə texnologiyaları və OSI-modeli;
48. İnternet şəbəkəsinin inkişaf tarixi və əsas xüsusiyyətləri;
49. İnternetdə axtarış sistemləri;
50. Sosial şəbəkələr.

Fənnin sillabusu "İnformatika" ixtisaslarının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 07.02.2025-ci il tarixli iclasında 06 sayılı protokolla təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

dos. R. F. Əliyev

Fənn müəllimi:

b/m. N. H. Ələskərov